

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 182. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091402480.pdf>
(tilgået 18. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

Tro *det Umiddelbare*: Hegel anser troen for en lavere form for erkendelse end den spekulative, men han betegner ikke troen som det umiddelbare. Mere eller mindre implicit har troen dog hos Hegel og flere af hans elever, bl.a. Martensen i den nævnte licentiatafhandling, status som en umiddelbar, dunkel følelse, som gennem filosofisk erkendelse bør gennemlyses af refleksion og forståelse. - *Concession*: indrømmelse - *proton pseudos*: grundvildfarelse. - *præsupponere* forudsætte. - *eo ipso*: med det samme, - *propædeutiske Undersøgelser*, dvs. for begyndere. Her sigtes måske til P.M. Stilling, *Philosophiske Betragtninger over den speculative Logiks Betydning for Videnskaben*, Kbh 1842 - *Tænkningen ... Realitet...* De fleste græske og middelalderlige filosoffer anså begreber eller ideer for at være den egentlige virkelighed, som den umiddelbart foreliggende, konkrete virkelighed kun rummede ufuldkomne, flygtige skyggebilleder 183 af Den tyske filosof Kant (1724-1804) hævdede, at de begreber, som mennesket anskuer sin omverden i, er dets egne subjektive frembringelser og altså ikke identiske med virkeligheden, som den er i sig selv. Denne modsætning mellem subjekt og objekt hævder Hegel at have forsonet. H. mener nok, at modsætningen umiddelbart stiller sig for mennesket, men at den ikke eksisterer i sig selv. H. mente, at umiddelbare modsætninger kun var tilsyneladende el. foreløbige, og at det var muligt at ophæve el. »gennemskue« dem ved at forstå enheden mellem dem. Modsætninger ophæves hos H. ved hjælp af hans logiske *metode*. Ethvert begreb, som umiddelbart stiller sig for tanken (*Thesis*), kan kun defineres el. forstås i forhold til sin modsætning (*Antithesis*) og fremkalder altså med logisk nødvendighed sin egen modsætning. De to begreber synes umiddelbart at udelukke hinanden, men modsætningen mellem dem kan ophæves ved refleksion el. *mediation* (dvs. formidling af tese og antitese), således at der dannes et tredje begreb (*Synthesis*), som er et større og mere sammensat begreb end de to første, og som derfor kan »indoptage« modsætningen mellem dem i en enhed, der samtidig bevarer den oprindelige modsætning i dens relative gyldighed. Det nye, tredje begreb kan nu ved modet med sin modsætning blive det første i en videre udvikling. *Manifestation* er S.K.s ord for Hegels spekulative teori om, at ideen, som er en objektivt værende fornuft, åbenbarer sig selv gennem den dialektiske historiske udvikling, der nødvendigt og uundgåeligt bevæger sig mod stadig højere udviklingstrin, i overensstemmelse med logikkens regler for stadig udvikling gennem konfrontation og ophævelse af modsætninger. Den tyske filosof F.W. Schelling (1775-1854) mente, at det er den samme grundkraft, der virker i mennesket og i naturen. Gennem den grænseoverskridende *intellektuelle Anskuelse*, der samtidig er en kunstnerisk skabelsesproces, kan mennesket opleve sin enhed med verden og dermed det evige og absolutte. Ud fra erkendelsen af det evige og absolutte kan man aflede de konkrete naturfænomener (og det er dette, der kaldes *Constructionen*). Ved at betone menneskets aktive og skabende rolle i erkendelsen af verden skaber Schelling *et nyt Udgangspunkt* i diskussionen om menneskets muligheder for at erkende en objektiv omverden.